

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2023. április 12-16., országos szakasz 5. osztály, magyar tagozat

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL 45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Hiszitek, nem hiszitek – kimentem egyszer egy nagy-nagy erdőbe, amelyikben egyetlen fa se volt. Ennek a nagy-nagy kerek erdőnek a legkisebb sarkocskájában három szalmaszálból akkora tüzet raktam, hogy egyszeribe nappali világosság támadt.

Igen ám, csak én aludni szerettem volna – s ki fia tud világoson aludni? Fogtam magam, elballagtam a kiszáradt patakhoz, a lyukas kalapomat csurig megmerítettem, és a hordónyi sok vizet a tűzre zuhintottam. Na, elaludt a tűz. S akkor én is lefeküdtem. De ki fia tudna párna nélkül aludni? Én bizony nem tudtam. Azt mondtam hát a Fakó lovamnak, hogy: "Cic! Cic! Ide gyere!" S az oda is jött menten, én meg a fejem alá raktam párnának. A Fakót. A nyerget meg kipányváztam.

És horkoltam, horkoltam reggelig, pedig le se hun<mark>ytam</mark> a szemem. Hát amint reggel felébredek: uccu, Fakó, hol a nyereg?! Talán megették az egerek? Nem találom egyiket se. Belenézek a jobb zsebembe: semmi. Belenézek a bal zsebembe: semmi. Végre aztán belenéztem a lyukas kalapomba – s mit látok! Ott aludt a Fakó nyergestül-mindenestül, még a patkója is ezüst volt. Örömömben akkorát rikkantottam, hogy még a saját hangomat se hallottam meg.

De meghallotta egy kicsi madár – azt hisze<mark>m,</mark> móku<mark>s v</mark>olt –, és ijedtében úgy elkezdett futni, hogy mindjárt feldöntötte a legelső csipkebokrot. Hej, ez volt ám csa<mark>k m</mark>ulatsá<mark>g!</mark>

Úgy hullott a csipkebokorról a dió, hogy majd agyonvert a mogyoró. Akkor odajött egy vén banya, és rám kiabált:

– Mit csinálsz, te istenadta Pistája? Mit ásod a<mark>zt a répát, retket, csicsókát? Hiszen nem neked ültettem az ugorkát!</mark> És rettenetes mérgiben felkapott egy tököt, hozzám vágott egy dinnyét, majd eltörte a lábam, pedig a fejem találta. Ezt már aztán én is megsokalltam. Hátamra kaptam a Fakót, felpattantam a nyeregre, és meg se álltam a Tiszáig. Ott mindjárt találtam egy embert, aki nagy, teli iszákból sorba eregette vissza a vízbe a halat. Kérdem tőle: mit csinál? Azt mondja, halászik, lakodalom készül náluk, nincsen mit egyenek, hát majd esznek halat. Ez éppen kapóra jött nekem, úgyis nagyon éhes voltam – meghívattam magam a lakodalomba.

Amikor már egy hal se volt az iszákban, mondom az embernek:

- Most már eleget halászott, főzhetjük a paprikást!
- Igen ám mondja ő –, de előbb át kell mennünk a Tiszán.
- Jaj, jaj, de hogyan, amikor egyikünk se tud úszni!

Ezt is kiokoskodtam: volt a zsebemben egy dió, azt kétfelé vettem. Egyik volt a hajó, a másik az evező. Úgy áteveztünk a Tiszán, hogy csupa por lett a lábunk. Még a Fakó lovam aranypatkója is sáros lett a térdig érő hótól. Aztán szerencsésen megérkeztünk. A Tisza partján volt egy ház, ott sütötték-főzték a hurkát, ott ülték a lakodalmat. A menyasszonyt Jancsinak hívták, a vőlegényt Juliskának. Három napig állt a bál, és olyan temérdek töltött káposztát ettünk, hogy még most is csikarja a hasamat a tökmag!

Végezetül felszántottuk a Tiszát, vetettünk bele lúdfüvet, nyúlfüvet, fenkövet, s mire megjött a tél, termett is az három kéve bidres-bodros, cikkes-cakkos, salamánkos pogácsát!

Így volt, nem másképp!

Aki a mesét egy hallásból ugyanígy elmondja, ügyesebb, mint én.

(Mészöly Miklós: *Tréfás mese*)

kipányváz – cövekhez, karóhoz köt csicsóka – gumós növény iszák – tarisznya, átalvető kéve – learatott szálas növényből kötött ölnyi csokor fenkő – kasza fenéséhez használt kő

1. Írj ki a szövegből egy képtelenséget, ami bizonyítja, hogy az elbeszélő hazudik!

- 5 pont
- 2. Előfordulnak-e a szövegben a következő események? Írd át a versenylapra az alábbi kijelentések betűjelét és a válaszodat: *igen* vagy *nem*!
 - a. A történet szereplője három szalmaszálból rakott tüzet.
 - b. A macskáját a feje alá tette és úgy aludt.
 - c. Fakót a lyukas kalapjában találta meg.
 - d. A csipkebokorról cseresznye hullott.
 - e. Dióhéjból lett hajóval keltek át a Tiszán.

5 pont

- 3. Értelmezd a következő kifejezéseket a szöveg alapján!
- csurig megmerítettem; éppen kapóra jött; le se hunytam a szemem; ezt már aztán én is megsokalltam; meghívattam magam 5 pont
- 4. A szereplők mely tulajdonságai jelennek meg a következő részletekben? Írd a versenylapra a kijelentés betűjele mellé a szöveg alapján, hogy melyik szereplőről és milyen tulajdonságról van szó!
 - a. De ki fia tudna párna nélkül aludni? Én bizony nem tudtam.
 - b. Még a patkója is ezüst volt.
 - c. Rettenetes mérgiben felkapott egy tököt.
 - d. Ezt is kiokoskodtam: volt a zsebemben egy dió, azt kétfelé vettem.
 - e. Temérdek töltött káposztát ettünk

5 pont

5. Tedd igazzá a következő események elbeszélését!

Hátamra kaptam a Fakót, felpattantam a nyeregre, és meg se álltam a Tiszáig. (...) Úgy áteveztünk a Tiszán, hogy csupa por lett a lábunk. Még a Fakó lovam aranypatkója is sáros lett a térdig érő hótól. (...) Végezetül felszántottuk a Tiszát, vetettünk bele lúdfüvet, nyúlfüvet, fenkövet, s mire megjött a tél, termett is az három kéve bidres-bodros, cikkescakkos, salamánkos pogácsát!

6. Barátodnak fogadnál-e egy olyan személyt, aki il<mark>yen történeteket mesél magáról? Indokold válaszodat 4–5 mondatban! 10 pont</mark>

Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás

5 pont

II. TÉTEL 45 pont

Az alábbi részletből kiindulva írj legalább egy oldalnyi terjedelmű mondát Fijér Miklós csodálatos tetteiről! Adj címet írásodnak!

Ezt a fát ma is megcsodálhatja az arra járó és oltalmat, nyugalmat lelhet terebélyes lombja alatt. Fijér Miklós fája ma is éberen őrzi a helyet, és ha a szél a lombjába belekap, legendákat mesél a halhatatlan székely hősökről.

(http://hargitailegendak.ro)

Megjelenés: 10 pont Összesen: 100 pont